Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar kif l-esperimentazzjoni soċjali tista' tintuża fl-Ewropa sabiex jitħejjew politiki pubbliċi ta' inklużjoni attiva

(2009/C 100/13)

Fl-ittra tal-5 ta' Marzu 2008, fil-kuntest tal-Presidenza Franċiża li jmiss tal-Unjoni Ewropea, il-Ministeru Franċiż tal-Affarijiet Barranin u Ewropej talab lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew sabiex iħejji opinjoni esploratorja dwar is-suġġett li ġej:

Kif l-esperimentazzjoni soċjali tista' tintuża fl-Ewropa sabiex jitħejjew politiki pubbliċi ta' inklużjoni attiva.

Il-qafas inizjali għal dan il-kompitu ġie ppreżentant mill-"Kummissarju Għoli għas-Solidarjetà Attiva kontra l-Faqar", li ressaq din it-talba.

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għax-Xogħol, l-Affarijiet Soċjali u ċ-Ċittadinanza, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha nhar il-11 ta' Settembru 2008. Ir-rapporteur kien is-Sur BLOCH-LAINÉ u l-korapporteur kien is-Sur EHNMARK.

Matul l-448 sessjoni plenarja tiegħu li nżammet fit-22 u t-23 ta' Ottubru 2008 (seduta tat-23 ta' Ottubru), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-opinjoni b'66 vot favur, l-ebda vot kontra u astensjoni waħda.

1. Introduzzjoni

1.1 It-talba għal din l-opinjoni hija marbuta mad-deċiżjoni tal-Gvern Franċiż li jorganizza, f'Novembru li ġej fi Grenoble, "Laqgħat tal-Esperimentazzjoni Soċjali fl-Ewropa". L-għan huwa li fil-livell Komunitarju u fi ħdan l-Istati Membri jiġu promossi l-interess u l-użu komuni tal-esperimentazzjoni bħala għodda għat-tħejjija tal-politiki pubbliċi fil-qasam soċjali u, f'dan il-każ, fil-qasam, fost affarijiet oħra, tal-ġlieda kontra l-faqar permezz tal-"inklużjoni attiva". Din il-konferenza ser tintuża bħala opportunità sabiex tiġi żviluppata "kultura" tal-esperimentazzjoni u l-preparazzjoni fis-suġġett, f'każ ta' bżonn u fil-mument opportun, ta' inizjattivi programmatiċi ġodda li jkunu jistgħu jiġu appoġġjati mill-Kummissjoni. Il-Presidenzi ta' wara – dik Ċeka u dik Żvediża – jistgħu jikkunsidraw, eventwalment u jekk jidhrilhom li jkun pass għaqli, li jkomplu fuq dak li tkun bniet il-Presidenza Franċiża.

1.2 Għaldaqstant, għall-Presidenza Franċiża dan ifisser li minn naħa jinkiseb għarfien aħjar u jkun hemm pubbliċizzazzjoni tal-prattiki attwali tas-27 Stat Membru fil-qasam imsemmi u, min-naħa l-oħra, jitkejlu r-rilevanza, il-metodi ta' titjib u l-possibbiltajiet ta' żvilupp konġunt, ta' prestiġju u ta' trażmissjoni. Ma ġew stabbiliti l-ebda limiti fir-rigward tal-iskala ta' esperimenti ppjanati, li nbdew jew li tlestew; huwa mixtieq li jiġu enfasizzati d-diversitajiet tal-partijiet interessati, tal-modi ta' kooperazzjoni, tal-oqfsa ġuridiċi u tal-prattiki ta' azzjoni. L-ambizzjoni hija li kemm jista' jkun malajr, b'mod dinamiku u fl-istess ħin realistiku, tinħoloq il-bażi ta' tagħrif aġġornat permezz ta' netwerk Ewropew ta' eċċellenza dwar innovazzjonijiet esperimentati u evalwati.

1.3 Is-suġġett ta' din l-opinjoni, wara li ġabret ċerti kummenti u indikazzjonijiet, huwa li jikkonferma ċertu twemmin u li jippreżenta ċerti rakkomandazzjonijiet.

2. Kummenti u indikazzjonijiet

2.1 It-tħassib li kien il-bażi ta' din il-konsultazzjoni ma jirriżultax mix-xejn b'mod mhux mistenni jew sporadiku. L-iżvilupp tal-esperimentazzjonijiet soċjali fl-Ewropa (l-istess bħalma jiġri fl-Istati Uniti u fil-Kanada) qiegħed jiżdied kontinwament.

2.1.1 Matul dawn l-aħħar għaxar snin, f'ċerti pajjiżi tal-Unjoni, saru studji, sħarriġ u riċerki eċċellenti dwar is-suġġett. Saru, ser isiru jew qed jiġu ppjanati diversi laqgħat, workshops, seminars u intervisti internazzjonali bżonjużi.

2.1.2 Madankollu, f'ħafna aspetti, "l-esperimentazzjoni soċjali" għadha sal-lum **kunċett imċajpar**: mhux faċli li jitfisser l-ambitu vast u rikk tagħha. Il-kontenut tagħha, li jiżviluppa kontinwament, huwa tabilħaqq varjat u kultant it-terminoloġija tal-komponenti tagħha huma xi ftit jew wisq eżoteriċi. Fl-aħħar nett, il-valutazzjonijiet tar-riżultati tagħha huma ta' spiss vagi wisq (jew inkella ineżistenti) jew kontroversjali minħabba li huma ambigwi u inċerti.

2.1.3 Huwa minnu li jeżistu katalogi, rendikonti, studji tal-każijiet, noti u testimonjanzi dwar dan is-suġġett, li mhumiex nieqsa minn fatti interessanti. Iżda, skont l-aħjar għarfien tal-Kumitat, attwalment (sakemm mhux sejjer żball) ma jeżistu l-ebda ministeri, korpi pubbliċi deċentralizzati, kunsilli ekonomiċi u soċjali nazzjonali, awtoritajiet konsultattivi Komunitarji, gruppi ta' organizzazzjonijiet tal-imsieħba soċjali [1] eċċ., li jżommu repertorji fis-sens metodoloġiku tal-kelma.

[1] Ċentrali, federali, konfederali, jew oħrajn.

2.1.4 Ovvjament, fil-każ ta' dan ix-xogħol u fl-iskadenzi mogħtija, huwa impossibbli li jitwettaq stħarriġ wiesa' ta' esperimenti li jistgħu jintużaw immedjatament bħala mudelli għall-iżvilupp ta' politiki pubbliċi. Is-sens komun jindika li għandha titħejja opinjoni qasira ta' natura litteralment "esploratorja" (preparatorja u preliminari), jiġifieri li tagħżel ċerti sorsi Ewropej affidabbli u informattivi, xi wħud isituzzjonali u oħrajn miżmuma mill-NGOs.

2.2 Il-kunċett ta' "esperimentazzjoni soċjali" mhux dejjem kien imdaħħal fil-prinċipji li jiggwidaw il-politiki Komunitarji. Mingħajr dubju, l-esperimentazzjoni ta' proġetti żgħar kienet diġà tidher fl-ewwel programm ta' ġlieda kontra l-faqar (1975-1980). It-tieni programm (1985-1989) kif ukoll it-tielet wieħed (1989-1994) kienu sostnuti mir-rieda, fost affarijiet oħra, li jitwieżnu l-esperjenzi miksuba. Iżda t-terminu ta' esperimentazzjoni ma ġiex enfasizzat bħala tali. Fl-aħħar nett, filwaqt li l-innovazzjonijiet essenzjali tat-Trattat ta' Amsterdam u l-progressi konsiderevoli tal-Kunsill ta' Liżbona għandhom il-volontà li jeżaminaw b'mod konġunt l-eżempji ta' "prattiki tajbin", il-programmi nazzjonali jew il-pjanijiet ta' azzjoni u r-rapporti konġunti dwar il-protezzjoni soċjali taw attenzjoni limitata lill-esperimentazzjonijiet. Fir-rigward tal-"Metodu Miftuħ ta' Koordinazzjoni", dan bilkemm iddedikalhom sforzi u spazju.

2.2.1 U minkejja dan, sar progress kbir matul dawn l-aħħar snin f'dan is-settur tal-politika soċjali tal-Unjoni. Il-Kummissjoni Ewropea jistħoqqilha l-ikbar mertu għal dan. Il-KESE huwa rikonoxxenti ħafna lejn iż-żewġ laqgħat ta' ħidma mad-Direttorat Ġenerali tal-Impjieg, l-Affarijiet Soċjali u l-Opportunitajiet Indaqs fejn seta' b'mod partikulari jirrifletti dwar ir-riżultati impressjonanti tal-programm EQUAL, tal-programm PROGRESS u tal-"valutazzjoni mill-pari". In-natura ta' din l-opinjoni u l-ispazju allokat għaliha ma ppermettewx deskrizzjoni dettaljata ta' din is-sistema.

2.2.2 Fi żmien stipulat ser jitħejja fajl sabiex jintuża fil-ħidmiet tal-laqgħa msemmija hawn fuq, li ser tinżamm fi Grenoble f'Novembru li ġej. Dan ser jinkludi informazzjoni dwar xi eżempji ta' esperimentazzjonijiet innovattivi li twettqu b'suċċess. Ser jindika l-indirizzi ta' siti tal-Internet li huma potenzjalment utli.

2.2.3 Xi ftit dettalji: il-programm EQUAL li ħadem għal sitt snin (2002-2008) u li issa skada, investa EUR 3 biljun mill-Fond Soċjali Ewropew f'innovazzjonijiet soċjali marbuta mas-suq tax-xogħol u mal-inklużjoni soċjali attiva f'bosta Stati tal-Unjoni. Implimenta 3 480 sħubija b'iktar minn 2 000 parteċipant. Inkluda aktar minn 200 000 persuna żvantaġġata. Probabbilment huwa l-iktar programm ġudizzjuz u l-ikbar programm ta' innovazzjonijiet soċjali li twettaq fl-Ewropa.

2.2.4 Lil hinn miċ-ċifri, huwa tajjeb li jiġi nnotat li, f'isem l-Unjoni, il-programm EQUAL u r-"reviżjoni tal-pari" stabbilixxew l-ewwel ġabra ta' għarfien metodoloġiku ta' dan it-tip. Possibbilment dan huwa l-iktar fattur importanti għall-ġejjieni. Parti minn dan it-tagħlim hija ppreżentata b'mod ċar fi gwidi. Għalhekk il-KESE jemmen li hemm bżonn li wieħed ikompli jevalwa r-riżultati u l-benefiċċji ta' dawn il-programmi fil-qasam tal-inklużjoni soċjali.

2.2.5 Min-naħa l-oħra, fir-rigward tal-azzjonijiet żvelati f'dan l-istadju esploratorju, il-KESE ta attenzjoni partikulari lill-qasam tal-esperimentazzjonijiet innovattivi b'rabta mal-inklużjoni permezz tal-attività ekonomika, f'approċċ ħolistiku. Għal dan il-għan, huwa kkonsulta netwerks ta' NGOs u ta' korpi ([1]) li setgħu jipprovdu, matul seduta ([2]), każijiet analizzati u evalwati tajjeb ta' azzjonijiet li twettqu b'suċċess mill-intrapriżi soċjali Ewropej fil-qasam tal-integrazzjoni permezz tax-xogħol. Il-Kumitat jaf tajjeb li l-qasam tal-hekk imsejħa "inklużjoni attiva" huwa ħafna aktar vast minn dan is-settur. Iżda dan jiġbor fih protagonisti kruċjali li għandhom netwerk organizzat tajjeb, u kien importanti li jiġi kkonsultat sa mill-ewwel stadju u bla dewmien.

2.2.6 L-informazzjoni miġbura waqt is-seduta msemmija hawn fuq (16 ta' Ġunju 2008) u l-minuti tagħha ser jiġu inklużi wkoll f'fajl disponibbli fl-iskadenzi imsemmija hawn fuq. F'din l-opinjoni jistgħu jiġu enfasizzati l-punti li ġejjin:

2.2.6.1 Numru ta' esperimenti pproduċew riżultati pożittivi ħafna fuq il-bażi ta' ideat estremament varjati u innovattivi u fil-kuntest ta' sistemi legali differenti ħafna;

2.2.6.2 Fil-każijiet kollha msemmija, kien hemm kooperazzjoni effettiva mill-partijiet interessati li kienu huma wkoll differenti u impenjati b'mod attiv;

2.2.6.3 F'diversi pajjiżi, il-liġijiet irrikonoxxew u taw qafas lill-azzjonijiet li ttieħdu. Madankollu dan sikwit seħħ b'dewmien esaġerat;

([1]) Il-Conseil National de l'Insertion par l'Activité Economique (CNIAE), in-Netwerk Ewropew ta' Assoċjazzjonijiet għall-Ġlieda kontra l-Faqar u l-Esklużjoni Soċjali (EAPN), l-EMES, in-Netwerk Ewropew tal-Intrapriżi Soċjali tal-Inklużjoni (ENSIE), il-Federazzjoni Ewropea ta' Assoċjazzjonijiet Nazzjonali li jaħdmu mal-persuni mingħajr dar (FEANTSA).

([2]) Inżammet seduta fis-16 ta' Ġunju 2008 wara l-laqgħa preparatorja tat-22 ta' April 2008.

2.2.6.4 F'dan ir-rigward, il-"fattur tal-ħin" huwa essenzjali. F'diversi oqsma hemm tħassib sinjifikanti fir-rigward tal-kontinwità tal-esperimenti (f'dan ir-rigward it-tmiem tal-programm EQUAL iqajjem tħassib kbir). Għalhekk titqajjem il-mistoqsija ta' kif jistgħu jiġu involuti b'mod aktar fit-tul il-partijiet interessati, b'mod partikulari l-awtoritajiet lokali;

2.2.6.5 Fir-rigward tal-valutazzjoni, il-partijiet kollha interessati jinsistu fuq il-bżonn ta' stima u kejl globali tar-rapport bejn l-ispejjeż u l-benefiċċji tal-esperimenti;

2.2.6.6 Il-partijiet kollha jaqblu li r-rwol tal-azzjoni Ewropea huwa essenzjali kemm għat-trasferiment tal-għarfien kif ukoll sabiex jiġi assigurat li l-proġetti li nbdew idumu fiż-żmien.

3. Ċertezzi

3.1 Il-Kumitat jinsab konvint mill-utilità fundamentali potenzjali tal-esperimentazzjoni innovattiva bħala għodda ta' tħejjija tal-politiki nazzjonali u transnazzjonali fl-Unjoni Ewropea. Ir-raġunijiet ta' din il-pożizzjoni jistgħu jitqassru kif ġej:

3.1.1 Kulħadd jaqbel li l-forom kontemporanji tal-faqar u tal-esklużjoni tant huma kumplessi li għal ħafna snin sfidaw kwalunkwe analiżi u eludew kwalunkwe tbassir. Id-dijanjosijiet, b'mod partikulari dawk li twettqu permezz ta' studji ffinanzjati mill-Unjoni Ewropea, fortunatament imxew 'il quddiem ħafna matul dawn l-aħħar snin. Iżda fir-rigward tas-soluzzjonijiet, l-inqas li jista' jingħad huwa li għad hemm ħafna fatturi mhux magħrufa u inċertezzi. F'bosta pajjiżi, il-politiki globali implimentati ma laħqux l-għanijiet tagħhom. Id-dispożizzjonijiet ġenerali li ħarġu minn teoriji presupposti rriżultaw li kienu inadegwati, ineffiċjenti, kif ukoll skaduti jew kontroproduttivi, mhux ħafna żmien wara li ġew introdotti; u dan seħħ jew minħabba li fil-prattika ġew injorati l-kawżi prinċipali, id-dettalji speċifiċi u r-rabtiet bejn il-problemi li jridu jiġu solvuti, jew minħabba l-effetti negattivi li ma ġewx previsti jew individwati fil-ħin. Min-natura tagħha stess, l-esperimentazzjoni, permezz ta' osservazzjoni mill-qrib, għandha tiffaċilita l-aġġustamenti, it-tiswijiet u tgħin li jiġu evitati, b'mod ġenerali, l-"ideat tajbin imma qarrieqa".

3.1.2 L-użu tal-metodu li l-filosofija ssejjaħ "induttiv" ("ir-realtà trid toħroġ minn dak li nosserva") huwa fundamentali għax-xjenzjati. L-oppost, il-metodu "deduttiv" ("ir-realtà tista' biss tkun konformi ma' dak li naħseb") fil-passat wassal għal kalkoli ħżiena u żbalji [1] fil-qasam tal-politika soċjali. Ejja nkunu ċari: l-idea hawnhekk mhijiex li tiġi rrakkomandata r-rinunzja tal-politiki globali u s-sostituzzjoni pura u ċara tagħhom b'azzjonijiet puntwali tat-tip esperimentali. Dan ikun assurd. L-għan huwa li jiġi rrakkomandat, fejn huwa possibbli, użu akbar ta' esperimenti innovattivi sabiex tiġi enfasizzata u appoġġjata t-tħejjija tal-politiki pubbliċi globali. Hija kwistjoni tal-iżvilupp u t-titjib ta' mekkaniżmu li, fi ħdan l-Unjoni, jista' jaqdi r-rwol ta' esperimentazzjoni innovattiva fir-rigward tal-gvernanza tal-Istati u tal-istituzzjonijiet Komunitarji.

3.1.3 L-esperimentazzjoni tippermetti, ta' spiss aħjar mill-adozzjoni ġenerali immedjata, li wieħed ikun jaf kif fil-kuntest lokali jistgħu jintrebħu l-impenn u l-kooperazzjoni tad-diversi partijiet interessati, li huma l-eqreb tal-bżonnijiet reali tan-nies.

3.1.4 Toffri d-dritt li jsir żball mingħajr ma tiġi kkawżata l-ebda ħsara u mingħajr, madankollu, ma twassal għal ċertu xettiċiżmu sistematiku.

3.1.5 "L-esperimentazzjoni soċjali" għandha tkun parti integrali mis-sistemi ta' solidarjetà soċjali u għandha tkun appoġġjata minn kunċetti stabbiliti kif ukoll mir-responsabbiltà tal-partijiet interessati. Bl-istess mod, l-użu tal-esperimentazzjoni għandu jgħin it-tisħiħ u t-twessigħ tal-ambitu ta' applikazzjoni tal-"Metodu Miftuħ ta' Koordinazzjoni".

3.2 Jekk il-maġġoranza taqbel ma' dawn l-argumenti xorta m'għandux jiġi injorat il-fatt li għad hemm min għandu d-dubji u l-oġġezzjonijiet li għandhom jiġu kkunsidrati u diskussi sabiex jiġi evitat li ċerti azzjonijiet utli jiġu skreditati jew imfixkla.

3.2.1 L-iżjed oġġezzjonijiet frekwenti dwar dan is-suġġett jikkonsistu f'dan li ġej:

3.2.1.1 It-terminu "esperimentazzjoni" fih innifsu kapaċi jaħsad, peress li l-bnedmin mhumiex oġġetti ta' esperiment; ikun aħjar jekk wieħed juża l-kelma "testijiet" jew aħjar u sempliċiment "innovazzjoni".

3.2.1.2 It-testijiet fil-qasam soċjali normalment mhuma xejn iżjed ħlief testijiet f'laboratorju – dan kif jista' jiġi evitat? Kif jistgħu jiġu individwati l-parodiji, l-imitazzjonijiet, ir-rappreżentazzjonijiet żbaljati, l-apparenzi foloz, il-karikaturi, il-getti?

[1] Ta' min ifakkar li, b'mod aktar drammatiku u fuq skala kompletament differenti, ideoloġiji u dommi ta' kull tip kienu u għadhom kapaċi jipprovokaw katastrofijiet orribbli.

3.2.1.3 Il-fatt li huma speċifiċi għal żoni preċiżi u għal skala limitata jwassal sabiex ikun impossibbli li l-esperimentazzjonijiet jerġgħu jsiru.

3.2.1.4 L-esperimentazzjonijiet qegħdin f'riskju li jintużaw bħala alibi għal dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet li ma tantx huma inklinati li jwettqu riformi ġenerali. Dawn jistgħu jwasslu għal tnaqqis, jew anke t-tneħħija, ta' miżuri soċjali eżistenti u protettivi.

3.2.1.5 L-esperimentazzjonijiet jistgħu jew joħolqu vantaġġi mhux ġusti għal xi wħud, jew inkella f'każ li l-esperimenti jiġu abbandunati, li joħolqu benefiċċji mumentaji, tranżitorji u li jikkawżaw diżappunti ħorox.

3.2.1.6 Kemm għandhom jiġu fdati l-protokolli tal-valutazzjoni?

3.3 Sabiex inaqqas dawn l-oppożizzjonijiet u nuqqasijiet, il-KESE jemmen li huwa importanti li jkun hemm definizzjoni stretta tal-esperimentazzjonijiet li jistgħu jkunu mħeġġa u mwettqa permezz tal-appoġġ u l-attenzjoni tal-awtoritajiet pubbliċi ta' kwalunkwe tip.

3.3.1 Fil-punt 2.1.2 ta' din l-opinjoni hemm imniżżel li l-"esperimentazzjoni soċjali" sal-lum għadha kunċett imċajpar. Din mhijiex rimarka frivola min-naħa tal-Kumitat. Kieku kien il-każ, dan la jkun divertenti, la utli u lanqas dinjituż; iżda dan mhux il-każ. Għall-kuntrarju, il-Kumitat huwa mmotivat mix-xewqa li jikkontribwixxi għal diskussjoni wiesgħa bil-għan li jitneħħa kemm jista' jkun dan in-nuqqas ta' ċarezza.

3.3.2 L-ewwel pass li għandu jittieħed bla dubju ta' xejn huwa li jkun hemm qbil fuq definizzjoni. Il-kompitu huwa kkumplikat minħabba l-ambigwitajiet profondi li jitilgħu fil-wiċċ b'mod rikorrenti. L-aktar punt importanti huwa li jiġi identifikat jekk l-iskop tal-"esperimentazzjoni soċjali" huwiex li jiġu vvalidati metodi eżistenti jew jekk huwiex li jistimola l-iżvilupp ta' innovazzjonijiet ġenwini.

3.3.3 Il-Kumitat ried jevita li jitgħabba bl-analiżi ta' lista dottrinali u semantika ta' definizzjonijiet. Iffoka minflok fuq żewġ definizzjonijiet:

3.3.3.1 Waħda ġejja minn istitut Amerikan rinomat fis-settur [1], u hija magħmula minn erba' stadji:

— l-allokazzjoni fortuwita tal-benefiċjarji u ta' grupp ta' kontroll (random assignment);

— mekkaniżmu ta' politika pubblika (policy intervention);

— mekkaniżmu ta' segwitu (follow up data collection);

— evalwazzjoni (evaluation).

3.3.3.2 Id-denifinizzjoni l-oħra ġiet stabbilita mill-awtorità Franċiża li talbet din l-opinjoni u tipproponi l-elementi li ġejjin:

— innovazzjoni ta' politika soċjali, inizjalment fuq skala żgħira, b'kunsiderazzjoni tal-inċertezzi relatati mal-effettività tagħha;

— l-implimentazzjoni f'kundizzjonijiet li jippermettu li dawn l-effetti jiġu evalwati; u

— il-prospettiva ta' applikazzjoni fuq skala akbar.

Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew bla dubju jippreferi u jappoġġja din it-tieni definizzjoni.

3.3.4 Nerġgħu nfakkru li l-ideat ta' innovazzjoni esperimentali qegħdin jiżdiedu. L-intenzjonijiet tajbin vagi ma jonqsux; "it-triq għall-infern miksija bihom". U l-agħar ħaġa li tista' ssir fir-rigward tal-kunċett ta' "esperimentazzjoni soċjali", għall-futur tiegħu, hija li jinfetħu l-bibien għal inizjattivi kkundannati minn qabel għall-falliment jew li qatt ma jistgħu jiġu riprodotti.

3.3.5 Il-programm EQUAL b'mod partikulari serva sabiex jiġu żviluppati regoli u metodi li jippermettu li jiġu ttestjati l-fatturi għas-suċċess jew għall-falliment. Il-Kumitat jenfasizza u jilqa' dan ix-xogħol imwettaq prinċipalment għall-intenzjoni tal-amministraturi tal-Fond Soċjali Ewropew, iżda li jista' jintuża mill-awtoritajiet lokali jew nazzjonali li jieħdu d-deċiżjonijiet u li jixtiequ jniedu proġetti esperimentali innovattivi.

3.3.6 Għandhom jiġu kkunsidrati biss l-esperimentazzjonijiet li jinkludu:

3.3.6.1 Mekkaniżmi ddatati u innumerati b'mod ċar;

[1] URBA Institute.

3.3.6.2 Programmazzjoni preċiża tal-mezzi implimentati;

3.3.6.3 L-impenn definittiv u reali u l-kooperazzjoni kontinwa tad-diversi partijiet interessati: awtoritajiet pubbliċi, riċerkaturi, imsieħba soċjali, partijiet interessati oħra tas-soċjetà ċivili (fondazzjonijiet, koperattivi, intrapriżi mutwi, assoċjazzjonijiet, eċċ.);

3.3.6.4 Miżuri li għandhom l-għan li jiżguraw il-parteċipazzjoni attiva u awtentika tal-gruppi kkonċernati fl-esperimentazzjoni għall-ħolqien, l-implimentazzjoni u l-evalwazzjoni ta' dawn ir-riżultati, u għalhekk għall-"kostruzzjoni konġunta" tal-esperimentazzjonijiet u tal-politiki. Fil-kultura Ewropea, il-bnedmin mhumiex essenzjalment "megħjuna mill-Istat", "utenti", "suġġetti", "kostitwenti", "klijenti", "votanti", eċċ. Huma **persuni**.

3.3.6.5 Sistema ta' segwitu u fuq kollox ta' valutazzjoni stabbilita metodoloġikament – fis-sens wiesa' tal-kelma – u mħabbra b'mod ċar qabel ma jitnieda l-proġett. Din is-sistema għandha tinkludi studji ġenwini ta' impatt, tinvolvi esperti affidabbli u tinħoloq b'tali mod li tippermetti b'mod partikulari stima serja ta' kemm ser idumu japplikaw ir-riżultati;

3.3.6.6 Valutazzjoni rilevanti tal-possibilitajiet ta' riproduttività tal-esperimenti (fl-għarfien li proġett li ma jistax jiġi trasferit jista' xorta waħda jinkludi elementi u komponenti informattivi ħafna fihom infushom).

3.3.7 Il-lista ta' dawn il-kundizzjonijiet, li diġà hija waħda twila, ma tkunx tista' tiggarantixxi b'ċertezza s-suċċess ta' esperimentazzjoni. Iżda r-riskju ta' falliment għandu jiġi aċċettat minn qabel, inkella l-esperimentazzjoni jkolha titwarrab minħabba listess natura tagħha.

4. Rakkomandazzjonijiet

4.1 *Linji gwida ġenerali*

4.1.1 La l-esperimentazzjoni u lanqas l-innovazzjoni għadhom ma jagħmlu tassew parti mill-istrateġija soċjali Ewropea u għalhekk lanqas mill-"Metodu Miftuħ ta' Koordinazzjoni". Madankollu matul dawn l-aħħar snin dehru ċerti elementi ta' konverġenza kunċettwali: l-idea tal-immodernizzar tal-politika soċjali; il-valutazzjoni bħala waħda mill-punti fundamentali ta' gvernanza tajba, it-tagħlim reċiproku u t-trasferiment ta' prattiki tajbin. Fit-2 ta' Lulju 2008, il-Kummissjoni adottat l-Aġenda soċjali mġedda, li tinkudi komunikazzjoni importanti dwar it-tisħiħ tal-Metodu Miftuħ ta' Koordinazzjoni soċjali. It-test jenfasizza li l-programm PROGRESS ser jappoġġja l-"esperimentazzjonijiet soċjali". Iżda l-għan huwa li wieħed jippersevera u jipprogressa f'din it-triq, u tajjeb li wieħed jiżgura li l-prinċipji li jiggvernaw il-programm EQUAL jiġu integrati b'mod effettiv fil-ġestjoni u fit-tħaddim fil-futur tal-Fond Soċjali Ewropew. Lil hinn mill-azzjonijiet li diġà ttieħdu, m'hemm l-ebda raġuni għaliex m'għandniex nimmaġinaw jew nirrakkomandaw li l-Fond Soċjali Ewropew jew il-Fondi Strutturali jiġu inklużi fil-kuntest tal-programmi ta' innovazzjoni tal-inklużjoni attiva.

4.1.2 Il-KESE jirrakkomanda li tingħata konsiderazzjoni lil approċċ jew kunċett aktar integrat fl-għadd kbir u diversifikat ta' programmi Ewropej, b'tali mod li tiġi promossa aktar l-"esperimentazzjoni soċjali" innovattiva fil-qasam tal-koeżjoni u l-inklużjoni soċjali. Hawnhekk wieħed jista' jaħseb fi programmi bħas-Seba' Programm ta' Riċerka u Żvilupp, ċerti programmi ta' żvilupp reġjonali (Jeremi, Jaspers, Mikrokrediti), ċerti programi ta' żvilupp rurali (bħall-programm Leader) u fejn huwa possibbli programmi relatati mal-iżvilupp sostenibbli.

4.2 Jekk il-proġetti ta' "esperimentazzjoni soċjali" b'rabta mal-ġlieda kontra l-esklużjoni jiddependu prinċipalment mill-inizjattiva ta' partijiet interessati lokali u nazzjonali, l-azzjoni tal-awtoritajiet Ewropej, u b'mod speċifiku tal-Kummissjoni, tista' tintensifika ruħha u tħalli effett ta' lieva deċiżiv. Il-perjodu attwali huwa wieħed opportun f'dan ir-rigward.

4.3 Għal dan il-għan, huwa importanti ħafna li jiġi promoss għarfien aħjar tar-realtajiet fir-rigward tas-27 pajjiż tal-Unjoni. Din hija waħda mill-preokupazzjonijiet prinċipali li minħabba fihom ntalbet din l-opinjoni, li, b'kunsiderazzjoni tal-iskeda u l-ambitu ta' applikazzjoni, setgħet biss tkun l-ewwel pass - din hija x-xewqa tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew - li jipprepara l-bażi għal żviluppi ulterjuri.

4.3.1 F'dan ir-rigward, il-Kumitat ma jirrakkomandax il-ħolqien ta' osservatorju ieħor ibbażat fuq il-mudell istituzzjonali tradizzjonali. Huwa jikkunsidra li din is-soluzzjoni kumplessa u għalja ser tkun kontroproduttiva. Madankollu, jirrakkomanda b'insistenza l-ħolqien ta' mekkaniżmu fil-forma ta' netwerk Ewropew, li jkollu l-għan li jiżviluppa u jaqsam l-għarfien

dwar l-eżistenza, in-natura, il-kontenut, id-dispożizzjonijiet, it-tagħlim u r-riżultati tal-esperimentazzjonijiet imwettqa fl-Istati Membri tal-Unjoni. Dan il-mekkaniżmu għandu jassoċja firxa wiesgħa ta' partijiet interessati: korpi ta' riċerka, imsieħba ta' proġetti konġunti (imsieħba politiċi, ekonomiċi, soċjali, eċċ.). Huwa importanti li l-Unjoni Ewropea taqdi rwol mexxej fl-implimentazzjoni, il-koordinazzjoni u l-iżvilupp sostenibbli ta' din in-netwerk. Dan ir-rwol għandu jitqiegħed taħt il-patroċinju tal-Kummissjoni. Min-naħa tiegħu, il-KESE għandu postu u, jekk jiġi mistieden, jipparteċipa bil-qalb kollha, fil-limiti tal-kapaċitajiet tiegħu, bħala "pont" mas-"soċjetà ċivili organizzata".

4.3.2 Il-Kumitat jirrakkomanda li jsir użu effettiv tas-sorsi diġà eżistenti: rapport tal-programm EQUAL, peer review, metodi magħrufa tal-NGOs ([1]).

4.3.3 Il-Kumitat jissuġġerixxi li jittieħdu miżuri attivi sabiex ikun assigurat li l-pjanijiet għall-programmi nazzjonali u r-rapporti konġunti jinkludu żviluppi informattivi dwar l-esperimentazzjonijiet soċjali innovattivi.

4.3.4 Il-Parlament u l-Kunsill jistgħu jorganizzaw flimkien u b'mod sistematiku mill-inqas laqgħa kull sena dwar l-"esperimentazzjoni soċjali", u li tiffoka kull darba fuq aspetti operattivi speċifiċi. B'mod aktar speċifiku, il-programm tas-Sena Ewropea tal-Ġlieda kontra l-Faqar u l-Esklużjoni Soċjali jista' jinkludi wkoll numru ta' avvenimenti għal ħidma komuni dwar dawn is-suġġetti.

4.3.5 Ikun pass għaqli jekk jiżdiedu l-laqgħat Ewropej lokali bħal-"laqgħat ta' evalwazzjoni mill-pari".

4.3.6 L-għan ta' dawn il-ftit rakkomandazzjonijiet għandu jkun li gradwalment tiġi stabbilita mappa progressiva tal-proġetti lokali ta' inklużjoni attiva li jistgħu jkunu eliġibbli għall-appoġġ Komunitarju u li jistgħu jgħinu jwittu t-triq għall-esperimenti soċjali transnazzjonali. Iċ-ċensiment regolari ta' każijiet ta' suċċess (success stories) jista' jipprovdi proċess utli ta' skambji Komunitarji u ta' trasferiment ta' esperjenza fil-livell tal-Unjoni Ewropea.

([1]) F'dan ir-rigward, il-grupp ta' kuntatt maħluq bejn l-NGOs u l-KESE jista' jintalab jagħti l-kontribut tiegħu.

4.4 Il-Kumitat jixtieq ħafna li fil-futur ikun hemm disponibbli ammont mill-fondi f'livell simili għal dak allokat għall-programm EQUAL.

4.5 Ta' min jinnota – huwa fatt li tabilħaqq jagħmlilhom unur – li huma r-responsabbli u dawk l-aktar familjari mal-mekkaniżmu EQUAL li jinsistu fuq l-isforzi ta' riflessjoni u l-ippjanar li għad iridu jsiru fir-rigward tal-"esperimentazzjoni soċjali", u l-aħjar mod kif l-Unjoni Ewropea tista' ssaħħaħ l-azzjoni u tibni fuq l-għarfien tagħha, b'mod partikulari rigward il-probabilità, ir-riproduttività u l-kodiċi tal-etika. Il-Kumitat jissuġġerixxi li sabiex ikun hemm għajnuna għall-iżvilupp ta' dan id-dossier, il-Kummissjoni tipproponi li l-Kunsill iħejji rapport li jeżamina, minn angoli differenti, il-kwistjoni tal-valur miżjud mistenni mill-"esperimentazzjoni soċjali" fl-Ewropa, filwaqt li jwieġeb, b'mod partikulari, mistoqsijiet bħal dawn li ġejjin:

4.5.1 Għad m'għandniex stampa ċara tad-distakk li sikwit jeżisti bejn l-esperimentazzjoni soċjali u r-rikonoxximent tagħha u, fuq kollox, tal-applikazzjoni ġenerali tagħha. Dan l-ostakolu ma ntlaħaqx b'kumbinazzjoni u mhuwiex il-frott ta' aċċident jew koinċidenzi banali. Jirrappreżenta distakk reali. Hemm bżonn li dan jingħata konsiderazzjoni xierqa.

4.5.2 Hemm bżonn li jiġu stabbiliti limiti preċiżi ta' daqs sabiex jiġu identifikati liema esperimentazzjonijiet soċjali u innovazzjonijiet jistgħu jiġu kkunsidrati?

4.5.3 Hemm bżonn li jiġu speċifikati l-linji kunċettwali li jisseparaw dawk li jistħoqqilhom li jissejħu innovazzjoni minn dawk li ma jistħoqqilhomx? Jekk iva, kif?

4.5.4 L-esperimentazzjonijiet relatati mal-inklużjoni essenzjalment jiffukaw fuq ir-rimedju tal-ħażin li diġà sar; fi kliem ieħor jikkonċentraw fuq il-kura. Kif, waqt li nibqgħu għaddejjin f'din it-triq, nistgħu nżidu r-rwol tal-prevenzjoni, billi nippruvaw nantiċipaw aktar l-isfidi tal-ġejjini (demografiċi, ekonomiċi, soċjoloġiċi, eċċ.) li għadhom mhumiex sinjifikanti?

4.5.5 Kif jistgħu jitwessgħu s-sħubiji bejn il-partijiet interessati milquta mill-inklużjoni attiva? Kif nistgħu niżviluppaw is-sinerġiji bejn l-assoċjazzjonijiet, l-intrapriżi li għadhom ser jibdew u l-intrapriżi tal-liġi komuni, sabiex jiġu żviluppati u pperfezzjonati strateġiji veritabbli ta' inklużjoni? Kif nistgħu nsaħħu u nżidu n-numru ta' rabtiet bejn l-esklużjoni u l-inklużjoni fil-qafas tal-iżvilupp mill-ġdid tar-responsabbiltà soċjali tal-intrapriżi? Għandna nippromovu ideat bħall-kooperazzjoni mal-kunsilli tax-xogħol, pereżempju, jew nitolbu lill-kumpaniji li jimpjegaw aktar minn ċertu numru ta' ħaddiema li jippubblikaw rapport annwali fuq dawn il-kwistjonijiet?

5. Konklużjoni

5.1 Illum, "l-esperimentazzjoni soċjali" hija waħda mill-iktar sfidi importanti li qed tiffaċċja l-gvernanza pubblika fi ħdan l-awtoritajiet lokali u reġjonali, fil-livell ċentrali u deċentralizzat jew f'dak tal-Istati Membri jew tal-Unjoni Ewropea. Hija metodoloġija kumplessa, esiġenti, li tista' tittejjeb u tkun utli fuq perijodu fit-tul.

5.1.1 Il-KESE jenfasizza l-fatt li l-politiki pubbliċi globali ma jistgħu bl-ebda mod jiġu sostitwiti minn azzjonijiet esperimentali puntwali. Il-Kumitat iqis li użu iktar wiesa' tal-esperimentazzjoni innovattiva jista' jgħin fit-tfassil ta' dawn il-politiki.

5.2 L-Unjoni Ewropea għandha l-awtorità li tiddefinixxi l-qafas tal-politiki nazzjonali u lokali. Dan huwa wieħed mill-kompiti essenzjali tagħha. Hawn il-kuntest huwa l-ġlieda kontra l-faqar u għall-inklużjoni attiva. Diġà nediet u wettqet miżura pijuniera, kuraġġuża u għaqlija. Iżda tista' tmur aktar 'il bogħod; fl-interess li sservi, fil-qasam ikkunsidrat, il-futur tal-Ewropa u fid-dawl tal-importanza li l-pubbliku jagħti lil din il-kwistjoni.

5.3 Il-KESE jirrakkomanda li l-Unjoni timpenja ruħha b'mod espliċitu sabiex tippromovi, issegwi u tappoġġja b'mod aktar attiv l-esperimentazzjoni soċjali innovattiva fl-għadd kbir ta' oqsma delikati u essenzjali marbutin mal-politiki ta' inklużjoni billi tieħu l-ħin u r-riżorsi neċessarji mingħajr ma toħloq illużjonijiet.

Brussell, 23 ta' Ottubru 2008.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Mario SEPI